

УДК 636.082.232

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МОЛОЧНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ КОРІВ УКРАЇНСЬКИХ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ, ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНИХ ТА ГОЛШТИНСЬКОЇ ПОРІД У ДПДГ «ОЛЕКСАНДРІВСЬКЕ»

М. В. ГЛАДІЙ¹, Г. С. КОВАЛЕНКО¹, С. В. ПРИЙМА¹, Г. О. ГОЛЬОСА¹, А. В. ТУЧИК², Л. В. МАРЧУК², В. П. ОЦАБРИК², Б. Б. ЛЬОЛЯ²

¹Інститут розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН (Чубинське, Україна)

²Державне підприємство «Дослідне господарство «Олександрівське» (Олександрівка, Україна)

Kovalenko.5.10.g@gmail.com

Проведено дослідження молочної продуктивності (надій, вміст жиру в молоці, молочний жир) корів українських червоно-рябої, чорно-рябої молочних та голштинської порід. Встановлено, що за першу і вищу лактації найвищими надоями та кількістю молочного жиру характеризувалися тварини української червоно-рябої молочної породи (5933 кг, 6650 кг, 211,4 кг і 233,4 кг), потім корови української чорно-рябої молочної породи (5932 кг, 6541 кг, 211,0 кг і 229,6 кг) і тварини голштинської породи (5794 кг, 6469 кг, 250,0 кг і 228,4 кг). Коефіцієнти кореляції між надоями і вмістом жиру та молочним жиром залежно від породи та лактації знаходилися в межах $r=-0,025 \dots 0,921$. Частка впливу батьків на показники молочної продуктивності становили від 14,9 до 47,9%.

Ключові слова: порода, лактація, надій, вміст жиру в молоці, молочний жир, кореляція, сила впливу

COMPARATIVE DESCRIPTION OF MILK PRODUCTIVITY OF COWS UKRAINIAN RED-AND-WHITE DAIRY CATTLE AND UKRAINIAN BLACK-AND-WHITE DAIRY CATTLE AND HOLSTEIN BREEDS IN SERF «OLEKSANDRIVSKE»

M. V. Gladyy¹, G. S. Kovalenko¹, S. V. Priyma¹, G. A. Holyosa¹, A. V. Tuchyck², L. V. Marchuk², V. P. Otsabryk², B. B. Lolya²

¹Institute of Animal Breeding and Genetics nd. a. M.V.Zubets of NAAS (Chubynske, Ukraine)

²State Enterprise «Research Farm «Oleksandrivske» (Oleksandrivka, Ukraine)

It has been studied milk productivity (milk yield, fat content in milk, milk fat) cows Ukrainian Red-and-White Dairy cattle and Ukrainian Black-and-White Dairy cattle and Holstein breeds. It has established that the first and higher lactations animal Ukrainian Red-and-White Dairy cattle have characterized by the highest milk yields and the amount of milk fat (5933 kg, 6650 kg, 211,4 kg and 233,4 kg) then cows Ukrainian Black-and-White Dairy cattle (5932 kg, 6541 kg, 211,0 kg and 229,6 kg) and animals of Holstein breed (5794 kg, 6469 kg, 250,0 kg and 228,4 kg). Correlation coefficients between milk yields and fat content and milk fat have been within $r=-0,025 \dots 0,921$, depending on breed and lactation. Share of impact of fathers on indices of milk productivity has been in the range 14,9 to 47,9%.

Keywords: breed, lactation, milk yield, fat content in milk, milk fat, correlation, power of impact

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА МОЛОЧНОЙ ПРОДУКТИВНОСТИ КОРОВ УКРАИНСКИХ КРАСНО-ПЕСТРОЙ, ЧЕРНО-ПЕСТРОЙ МОЛОЧНОЙ И ГОЛШТИНСКОЙ ПОРОД В ГПОХ «АЛЕКСАНДРОВСКОЕ»

© М. В. ГЛАДІЙ, Г. С. КОВАЛЕНКО, С. В. ПРИЙМА, Г. О. ГОЛЬОСА, А. В. ТУЧИК, Л. В. МАРЧУК, В. П. ОЦАБРИК, Б. Б. ЛЬОЛЯ, 2016

М. В. Гладий, Г. С. Коваленко¹, С. В. Прыйма¹, Г. А. Голёса¹, А. В. Тучик², Л. В. Марчук², В. П. Оцабрык², Б. Б. Льоля²

¹Інститут розведення і генетики животних імени М.В.Зубца НААН (Чубинське, Україна)

²Государственное підприємство «Опытное хозяйство «Александровское» (Александровка, Україна)

Проведено дослідження молочної продуктивності (надой, вміст жиру в молоці, молочний жир) коров українських красно-пестрої, черно-пестрої молочних і голштинської порід. Установлено, що за першу і вищу лактації високими надоями і кількістю молочного жиру характеризувалися тварини української красно-пестрої молочної породи (5933 кг, 6650 кг, 211,4 кг і 233,4 кг), а також корови української черно-пестрої молочної породи (5932 кг, 6541 кг, 211,0 кг і 229,6 кг) і тварини голштинської породи (5794 кг, 6469 кг, 250,0 кг і 228,4 кг). Коефіцієнти кореляції між надоями і вмістом жиру в молочному жирі в залежності від породи і лактації знаходилися в межах $r = -0,025 \dots 0,921$. Доля впливу батьків на показники молочної продуктивності становила від 14,9 до 47,9%.

Ключові слова: порода, лактація, надой, вміст жиру в молоці, молочний жир, кореляція, сила впливу

Вступ. Головною метою селекції молочних порід у сучасних умовах має бути поліпшення племінних і продуктивних ознак тварин. У більшості господарств, які використовують вітчизняні породи для одержання молока, створенні оптимальні умови годівлі і утримання, відбору і підбору, вирощуванню ремонтного молодняку тощо [4, 5]. Подальше удосконалення створених вітчизняних молочних порід за господарськи корисними ознаками відбувається при тотальному використанні чистопорідних голштинських бугаїв (спермопродукції) зарубіжної селекції. Щоб реально оцінити молочну продуктивність (надій, вміст жиру в молоці і молочний жир) тварин українських черно-рябої і червоно-рябої молочних порід, необхідно провести порівняльний аналіз цієї худоби з коровами голштинської породи в однакових умовах годівлі і утримання, а також встановити мінливість, виявити корелятивні зв'язки, повторюваність та успадкування цих ознак з метою застосування одержаних закономірностей у подальшій селекційній роботі.

Матеріали та методи досліджень. Дослідження проведено у стаді Державного підприємства «Дослідне господарство «Олександрівське» на тваринах українських червоно-рябої ($n=405$), черно-рябої ($n=315$) молочних та голштинської ($n=302$). Враховували молочну продуктивність (надій, вміст жиру в молоці, молочний жир) за 305 днів 1, 2, 3 і вищої лактацій, але не менше 240 днів. Українські черно-ряба та червоно-ряба молочні породи в своєму генотипі мають 75,0–87,5% спадковості голштинської породи. Рівень годівлі складає 60–65 ц кормових одиниць на корову в рік.

Обчислення здійснювали у форматі програмного пакету «STATISTIKA–8.0» на ПК [1] за методикою Н. А. Плохинського [3].

Результати досліджень. Встановлено, що серед трьох оцінених порід найвищими надоями за 305 днів по всіх врахованих лактаціях характеризувалися корови української червоно-рябої молочної породи. Так, у них надій за першу лактацію становив – 5933 кг молока, другу – 6393 кг, третю – 6391 кг і вищу – 6650 кг. На другому місці були тварини української черно-рябої молочної породи (за винятком другої лактації) за першу – 5932 кг молока, третю – 6462 кг та вищу – 6541 кг і на третьому місці були тварини голштинської породи, перша – 5794 кг молока, друга – 6381 кг, третя – 6335 кг і вища 6469 кг. Різниця за надоем між породами була вірогідною лише в одному випадку. Тварини української червоно-рябої молочної породи переважали голштинських корів за вищу лактацію на +181 кг молока при $P < 0,05$ (табл. 1).

Вміст жиру в молоці був майже однаковий і становив за породами: українська червоно-ряба молочна – 3,49–3,58%, українська черно-ряба молочна – 3,50–3,60%, і голштинська – 3,50–3,56%. Різниця між породами була в межах від 0,01 до 0,04%. За цією ознакою тварини стада поступалися стандартам [2]: українська червоно-ряба молочна на -0,12–0,21%, українська черно-ряба на -0,09–0,10% і голштинська на -0,04–0,10% [2].

За молочним жиром всі оцінені породи за 3 лактації мали перевагу над стандартами цих порід: українська червоно-ряба молочна від 75,1 до 93,4 кг, українська чорно-ряба молочна відповідно 75,1–89,0 кг і голштинська на 41,9–60,2 кг. Між породами вірогідна різниця була одержана за I лактацію, де тварини української червоно-рябої молочної породи переважали голштинських корів за цією ознакою на +6,4 кг, при $P < 0,05$. Одержана висока мінливість коефіцієнтів варіації надою ($C_v = 19,1\text{--}21,2\%$) і молочного жиру ($C_v = 18,3\text{--}20,6\%$), за всіма породами, що вказує на можливість подальшої ефективної селекції за цими ознаками. Зважаючи на те, що вміст жиру в молоці низький у всіх оцінених породах то виникає питання. Чи буде успішною селекція за цією ознакою в стаді? Ми вважаємо що так. Адже максимальні показники мінливості коефіцієнтів варіації вмісту жиру в молоці первісток за породами становили: голштинська – $C_v = 8,0\%$, українська чорно-ряба молочна – $C_v = 5,5\%$ і українська червоно-ряба молочна – $C_v = 4,2\%$. Це свідчить, що корегування відбору кращих за вмістом жиру в молоці корів-первісток, якщо і не приведе до значного прогресу ознаки, яку селекціонують, то хоч відверне її подальше зниження.

Порівняльна оцінка динаміки фенотипової кореляції між надоєм за 305 днів лактації і вмістом жиру в молоці трьох порід представлена в табл. 2. Із 12 спостережень за зв'язком між цими ознаками у 9 випадках (75,0%) одержані низькі, від'ємні коефіцієнти кореляції ($r = -0,025\text{--}0,316$, $P < 0,001$), за винятком третьої лактації де у трьох випадках (25,0%) були одержані позитивні вірогідні показники ($r = 0,224\text{--}0,294$, $P < 0,001$). Між надоєм і молочним жиром у всіх випадках встановлений різного рівня позитивний кореляційний зв'язок, а в 5 випадках (41,7%) висока кореляція ($r = 0,604\text{--}0,921$, $P < 0,001$).

Від'ємні коефіцієнти кореляції свідчать, що при селекції тварин стада на високий надій, друга ознака – вміст жиру в молоці буде знижуватися. Позитивна, а особливо високо вірогідна кореляція між надоєм і молочним жиром свідчить, що селекція корів стада за високим надоєм буде сприяти підвищенню молочного жиру.

З метою визначення можливостей відбору первісток були визначені показники повторюваності проявлення надою і жирномолочності в наступній лактації (табл. 3). За надоєм у всіх випадках повторюваність була позитивною і становила по породах: голштинська ($r_s = 0,178\text{--}0,741$, $P < 0,001$), українська чорно-ряба молочна ($r_s = 0,170\text{--}0,605$, $P < 0,001$) і українська червоно-ряба молочна ($r_s = 0,036\text{--}0,559$, $P < 0,001$). Це свідчить, що відбір корів-первісток з високим надоєм буде сприяти підвищенню молочної продуктивності у наступні лактації. І особливо слід зауважити, що прогнозування одержання корів-рекордисток буде гарантоване з достатньо високою надійністю, адже повторюваність надою первісток з вищою лактацією становила по породах: голштинська – 74,1%, українська чорно-ряба молочна – 60,5% і українська чорно-ряба молочна – 55,9%.

Виявлені не зовсім однозначні дані щодо зв'язку першої лактації з наступними за жирномолочністю. Так, у п'яти випадках одержана позитивна повторюваність ($r_s = 0,022\text{--}0,217$, $P < 0,001$) і в трьох випадках від'ємна ($r_s = -0,006\text{--}0,240$, $P < 0,01$). Одержані низькі, а тим більше від'ємні показники повторюваності вмісту жиру в молоці не гарантують надійне прогнозування цієї ознаки за даними першої лактації.

Встановлено, що серед врахованих факторів які найбільше впливають на молочну продуктивність (надій, жир, молочний жир) трьох оцінених порід є бугаї (табл. 4). Так, сила впливу (η^2_x) батька, з врахуванням лактації і порід, на надій становила – 15,4–47,9%, жир – 22,0–43,4% і молочний жир – 14,9–47,7%.

1. Молочна продуктивність корів різних порід

Лактація	Порода							
	гоштинська				українська червоно-ряба молочна			
	n	X ± S.E.	Cv, %	n	X ± S.E.	Cv, %	n	X ± S.E.
				Надій, кг				
Перша	302	5794±65	19,5	315	5932±65	19,5	405	5933±56,3
Друга	165	6381±87	17,4	226	6217±88	21,2	307	6393±67,9
Третя	86	6335±115	16,9	130	6462±101	17,8	198	6392±81,8
Вища	302	6469±70	19,6	315	6541±66	17,5	405	6650±57,7*
				Вміст жиру в молоці, %				
Перша	302	3,56±0,02	8,0	315	3,60±0,02	5,5	405	3,58±0,02
Друга	165	3,53±0,01	2,5	226	3,51±0,01	2,7	307	3,53±0,01
Третя	86	3,50±0,01	2,3	130	3,50±0,01	2,5	198	3,49±0,01
Вища	302	3,53±0,01	2,5	315	3,51±0,01	2,6	405	3,51±0,01
				Молочний жир, кг				
Перша	302	205,0±2,3	18,4	315	211,0±2,3	18,3	405	211,4±1,9*
Друга	165	225,2±3,0	17,2	226	218,0±3,0	20,6	307	225,2±2,4
Третя	86	221,9±4,1	17,1	130	226,1±3,6	18,0	198	223,1±2,8
Вища	302	228,4±4,9	18,6	315	229,6±3,8	18,9	405	233,4±2,9

Примітка. * - P<0,05;

2. Динаміка фенотипової кореляції молочної продуктивності різних порід

Лактація	n	Надій × жир	Надій × молочний жир
		r±mr	r±mr
Голштинська			
Перша	273	-0,243***±0,059	0,921***±0,847
Друга	165	-0,025±0,001	0,307***±0,094
Третя	86	0,224*±0,050	0,200±0,040
Вища	300	-0,069±0,005	0,735***±0,541
Українська чорно-ряба молочна			
Перша	274	-0,302***±0,091	0,874***±0,764
Друга	226	-0,184**±0,034	0,313***±0,098
Третя	130	0,294***±0,086	0,211*±0,045
Вища	314	0,069±0,005	0,604***±0,364
Українська червоно-ряба молочна			
Перша	350	-0,316***±0,100	0,888***±0,789
Друга	305	-0,033±0,001	0,312***±0,097
Третя	197	0,262***±0,069	0,074±0,006
Вища	403	-0,066±0,004	0,561***±0,315

Примітка. * – P<0,05; ** – P<0,01; *** – P<0,001.

3. Повторюваність молочної продуктивності різних порід

Лактації, що корелюють	n	Надій	Вміст жиру в молоці
		rs± mrS	rs± mrS
Голштинська			
I - II	165	0,300***±0,090	0,135±0,018
I - III	86	0,178±0,032	0,051±0,003
I - Вища	300	0,741***±0,549	0,217***±0,047
Українська чорно-ряба молочна			
I - II	226	0,324***±0,105	0,137*±0,019
I - III	130	0,170±0,029	-0,240**±0,057
I - Вища	314	0,605***±0,367	0,022±0,001
Українська червоно-ряба молочна			
I - II	305	0,307***±0,094	-0,006±0,001
I - III	197	0,036±0,001	-0,118±0,014
I - Вища	403	0,559***±0,312	0,059±0,003

Примітка. * – P<0,05; ** – P<0,01; *** – P<0,001.

4. Сила впливу факторів на молочну продуктивність корів різних порід

Фактор	Лактація	Число градаций	Об'єм ком- плексу	Сила впливу (η^2x) на		
				надій	жир	молочний жир
Порода	I	3	1019	0,003	0,002	0,006
	Вища	3	1019	0,029	0,003	0,027
Голштинська						
Лінія	I	13	288	0,204	0,171	0,154
	Вища	13	288	0,242	0,073	0,234
Батько	I	37	264	0,391	0,253	0,341
	Вища	37	264	0,479	0,383	0,447
Українська чорно-ряба молочна						
Лінія	I	15	298	0,244	0,139	0,181
	Вища	15	298	0,245	0,127	0,235
Батько	I	39	274	0,361	0,272	0,285
	Вища	39	274	0,374	0,279	0,363
Українська червоно-ряба молочна						
Лінія	I	17	387	0,104	0,114	0,058
	Вища	17	387	0,061	0,041	0,059
Батько	I	48	356	0,227	0,220	0,174
	Вища	48	356	0,267	0,243	0,263

На другому місці була сила впливу (η^2x) ліній, яка становила на надій – 6,1–24,5%, жир – 4,1–17,1 і молочний жир – 5,8–23,5% і на останньому місці була сила впливу (η^2x) породи: на надій – 0,3–2,9%, жир – 0,2–0,3% і молочний жир – 0,6–2,7%.

Висновки. Таким чином, проведені порівняльні дослідження за молочною продуктивністю українських червоно-рябої і чорно-рябої молочних з голштинською породою свідчать, що в однакових умовах годівлі (60–65 ц к. од. на корову) і утримання наші вітчизняні породи здатні конкурувати з тваринами голштинської породи. Так, надій за 305 днів вищої лактації становив за породами: українська червоно-ряба молочна – 6650 кг молока, українська чорно-ряба молочна – 6541 кг і голштинська – 6469 кг.

Між надоем і вмістом жиру в молоці у більшості випадків одержані від'ємні коефіцієнти кореляції $r=-0,025 - 0,316$. Тобто, ведення відбору і підбору тварин у стаді за цими ознаками необхідно вести одночасно. Одержана позитивна повторюваність за надоем між першою та другою, третьою і вищою лактаціями ($r_s = 0,036-0,741$) свідчить про надійність прогнозування збільшення молочної продуктивності у наступні лактації і в цілому по стаду. Серед врахованих факторів найбільший вплив (η^2x) на молочну продуктивність мають бугаї: надій – 15,4–47,9%, вміст жиру в молоці – 22,0–43,4% і молочний жир – 14,9–47,7%

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Боровиков, В. STATISTICA: искусство анализа данных на компьютере. Для профессионалов / В. Боровиков. – СПб : Питер, 2003. – 688 с.
2. Інструкція з бонітування великої рогатої худоби молочних і молочно-м'ясних порід; Інструкція з ведення племінного обліку в молочному і молочно-м'ясному скотарстві / А. М. Литовченко, Д. М. Микитюк, О. В. Білоус, Н. В. Кудрявська, Л. В. Шпак, В. П. Буркат, М. Я. Єфіменко, Ю. П. Полупан, С. Ю. Рубан, Ю. Ф. Мельник, М. М. Майборода, О. І. Костенко, І. А. Рудик, М. І. Башченко, І. В. Тищенко, Л. М. Хмельничий, А. П. Кругляк, Л. В. Вишневецький, А. Ф. Гордін : – К. : «ППНВ», 2004. – 76 с.
3. Плохинский, Н. А. Биометрия / Н. А. Плохинский. – Новосибирск, 1961. – 365 с.
4. Пелехатий, М. С. Молочна продуктивність та відтворювальна здатність корів українських новостворених молочних порід різних генотипів / М. С. Пелехатий, Т. І. Ковальчук // Вісн. держ. агроєколог. ун.-ту. – Житомир, 2005. – №2 (15). – С. 184–191.
5. Рудик, І. А. Порівняльна характеристика корів української чорно-рябої та української червоно-рябої молочних порід за господарсько-корисними ознаками / І. А. Рудик, І. В. Пономаренко // Збірник праць Вінницького державного аграрного університету. – 2005. – Вип. 22, Ч. 1. – С. 144–148.

REFERENCES

1. Borovikov, V. 2003. STATISTICA: *Isskustvo analiza dannykh na komp'yutere: dlya professionalov* – STATISTICS: *Art of computer data analysis: for professionals*. S.-Peterburg, Piter, 688 (in Russian).
2. Lytovchenko, A. M., D. M. Mykytyuk, O. V. Bilous, N. V. Kudryavs'ka, L. V. Shpak, V. P. Burkat, M. Ya. Yefimenko, Yu. P. Polupan, S. Yu. Ruban, Yu. F. Mel'nyk, M. M. Mayboroda, O. I. Kostenko, I. A. Rudyk, M. I. Bashchenko, I. V. Tishchenko, L. M. Khmel'nychyu, A. P. Kruhlyak, L. V. Vyshnevs'kyu, and A. F. Hordin. 2004. *Instruktsiya z bonituvannya velykoyi rohatoyi khudoby molochnykh i molochno-m'yasnykh porid; Instruktsiya z vedennya pleminnoho obliku v molochnomu i molochno-m'yasnomu skotarstvi* – *Instruction for appraisal in dairy and dual-purpose stockbreeding; Instruction for conduct of breeding records in dairy and dual-purpose stockbreeding*. Kyiv, «PPNV», 76 (in Ukrainian).
3. Plohinskiy, N. A. 1961. *Biometriya – Biometrics*. Novosibirsk, 365 (in Russian).
4. Pelekhatyy, M. S., and T. I. Koval'chuk. 2005. *Molochna produktyvnist' ta vidtvoryval'na zdatnist' koriv ukrayins'kykh novostvorenykh molochnykh pored riznykh henotypiv* – Milk yield and reproductive ability of cows new lycreated Ukrainian dairy breeds of different genotypes. *Visnyk*

derzhavnoho ahroekolohichnoho universytetu – Herald of National Agroecological University. Zhytomyr, 2(15):184–191 (in Ukrainian).

5. Rudyk, I. A., and I. V. Ponomarenko. 2005. Porivnyal'na kharakterystyka koriv ukrayins'koyi chorno-ryaboyi ta ukrayins'koyi chervono-ryaboyi molochnykh porid za hospodars'ko-korysnymy oznakamy – Comparative characteristics of Ukrainian Red-and-White dairy and Ukrainian Black-and-White dairy the breeds for economically useful traits. *Zbirnyk prats' Vinnyts'koho derzhavnoho ahrarnoho universytetu – Proceedings of Vinnytsia State Agrarian University*. 22(1):144–148 (in Ukrainian).

УДК 636.22/.28.082.13

СЕЛЕКЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТАВРІЙСЬКОГО ТИПУ ПІВДЕННОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Ю. В. ВДОВИЧЕНКО, Л. О. ОМЕЛЬЧЕНКО, А. В. ПИСАРЕНКО, Р. М. МАКАРЧУК, Н. М. ФУРСА, Л. В. ВИШНЕВСЬКИЙ*

Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова «Асканія-Нова» – Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства (Асканія-Нова, Україна)
ascitsr_zavlabmolskot@ukr.net

*Інститут розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН (Чубинське, Україна)

У результаті проведених досліджень та їх узагальнюючого аналізу встановлено високий рівень адаптації тварин таврійського типу до екологічних умов степової зони, що виражається в ефективності розведення досліджуваного генофонду завдяки високому рівню продуктивних та відтворювальних ознак (вірогідне перевищенні породного стандарту І-го класу на 0,3–19,4% за всіма контрольованими показниками). В процесі консолідації за період, що минув з часу апробації породи (2008 р.), підвищилася жива маса корів І-го отелення на 31–35 кг (5,97–7,94%), $P > 0,999$, повновікових корів – 0,90–1,85%. Підвищилася відтворювальна здатність (скоротився вік І-го отелення на 0,4–1,0 міс., тривалість міжотельного періоду на 20–28 днів, підвищився вихід і збереження телят на 100 корів до відлучення до 90,1%). На основі отриманих результатів досліджень були визначені та розроблені методи удосконалення таврійського типу південної м'ясної породи в напрямку підвищення продуктивності, які дають змогу підвищити продуктивність корів на 10–15%, бугайців на відгодівлі – на 12–17%.

Ключові слова: зебувидна худоба, таврійський тип південної м'ясної породи, адаптація, консолідація, мінливість

CHARACTERISTIC OF THE TAURIDE TYPE OF SOUTH BEEFCATTLE BREED

Yu. V. Vdovychenko, I. O. Omelchenko, A. V. Pysarenko, R. M. Makarchuk, N. M. Fursa, I. V. Vishnevskiy*

Askania Nova Institute of Animal Breeding in the Steppe Regions named after N. F. Ivanov – national scientific selection-genetic center for sheep breeding (Askaniiia-Nova, Ukraine)

*Institute of Animals Breeding and Genetics nd. a. M.V.Zubets of NAAS (Chubynske, Ukraine)

The result of the studies and their summary analysis a high level of adaptation of the Tauride-type animals to the ecological conditions of the steppe zone, resulting in the efficiency of cultivation of the investigated gene pool due to the high level of productive and reproductive traits (likely exceeding the breed standard And class 0.3–19.4% of all controlled parameters). In the process of consolidation in the period since the approval of the breed (2008), increased live weight of the cows and calving in 31–35 kg (5,97–7.94%), $P > 0,999$, Mature cows – 0,90–1,85%. Increased reproductive capacity (decreased age And calving 0.4–1.0 months. duration martelinho period in 20–28 days,

© Ю. В. ВДОВИЧЕНКО, Л. О. ОМЕЛЬЧЕНКО, А. В. ПИСАРЕНКО,
Р. М. МАКАРЧУК, Н. М. ФУРСА, Л. В. ВИШНЕВСЬКИЙ, 2016